

# Innhold

<b>Forord</b> .....	7
<b>Kapittel 1 Innledning</b> .....	9
<b>Kapittel 2 Relativisme og objektivitet</b> .....	14
1 Et relativistisk syn på kunnskap og moral .....	15
2 Objektivitet og dialog .....	25
<b>Kapittel 3 Metafysikk og politikk</b> .....	37
1 Metafysikk .....	39
2 Den ideelle staten .....	47
<b>Kapittel 4 Vilkår for et godt liv</b> .....	58
1 Den formålsrettede naturen .....	59
2 Det gode liv som selvrealisering av evner .....	64
3 Rettferdighet og Det formale likhetsprinsippet .....	73
4 En etikk for menneskelig utvikling .....	84
<b>Kapittel 5 Konsekvenser og plikt</b> .....	93
1 Utilitaristisk etikk .....	95
2 Deontologisk etikk .....	102
3 Et feministisk bidrag til moralfilosofien .....	111
<b>Kapittel 6 Kunnskapens grunnlag</b> .....	116
1 Tenkningen som kunnskapens grunnlag .....	119
2 Sansningen som kunnskapens grunnlag .....	127
3 Transcendentale mulighetsbetingelser som kunnskapens grunnlag .....	138
4 Sosialitet som kunnskapens grunnlag .....	149
<b>Kapittel 7 Naturtilstand og kontraktteori</b> .....	157
1 En hard naturtilstand og enevelde .....	158
2 En myk naturtilstand og representativt styre .....	171
3 En nostalgisk naturtilstand og republikansk styre ...	180
4 Moral, rett og politikk .....	187

<b>Kapittel 8 Politisk frihet</b> .....	196
1 Negativ frihet. ....	197
2 Positiv frihet. ....	212
3 Paternalisme og totalitære regimer .....	218
<b>Kapittel 9 Fordelingsrettferdighet</b> .....	223
1 Rettferdighet som rimelighet. ....	225
2 Forsvar for minimalstaten. ....	235
3 Likhets og ansvar .....	240
4 Likhets og fellesskap .....	246
5 Borgerlønn – forutsetning for rettferdighet .....	251
<b>Kapittel 10 Anerkjennelsens dialektikk</b> .....	258
1 Herre og trell. ....	260
2 Bevisstheten og de andre .....	266
3 Kvinne og mann .....	273
4 Rettferdighet som anerkjennelse – multikulturelle utfordringer .....	280
<b>Kapittel 11 Sosiale roller</b> .....	297
1 Selvet som sosialt konstituert .....	298
2 Rollespill i hverdagen .....	302
3 Rollespill og autentisitet .....	313
<b>Bibliografi</b> .....	316
<b>Stikkord</b> .....	322

# Forord

Denne boken gir en systematisk innføring i grunnleggende filosofiske problemstillinger med spesiell vekt på temaer innenfor politisk teori og sosialfilosofi. Boken er skrevet med tanke på *alfakurset* i SV-varianten av *examen philosophicum* ved Universitetet i Bergen. *Filosofi for samfunnsvitere* har vokst ut av alfakurset slik det har blitt utviklet de senere år. Boken står blant annet i gjeld til Petters Nafstads kompendium *Ni samfunnsfilosofiske lesestykker* (2004) som tidligere har vært pensum samme sted, samt de forelesere og seminarledere som har samarbeidet om utviklingen av kurset. Vi ønsker ellers å takke Ingrid Louise Ugelvik, Lars Fr.H. Svendsen, Erik Brown, Oddvar Storebø, Gunnar Karlsen, Ole Woldseth, Gry Ane Vikanes og Rune J. Falch og Lars Petter Storm Torjussen, som alle har kommet med svært nyttige innspill til manuskriptet. Alle feil og mangler som fremdeles hefter ved manuskriptet, skyldes kun de undertegnede.

Boken er skrevet i samarbeid, men hovedansvaret for kapitlene er fordelt som følger: Lavik har skrevet kapittel 1, 2, 3.1, 4.1, 6, 7.4, 8.1, 8.2, 10.1, 10.2, 10.3 og 11. Fjørtoft har skrevet 3.2, 4.2, 4.3, 4.4, 5, 7.2, 7.3, 8.3 og 10.4. Kapittel 7.1 har Lavik og Fjørtoft skrevet sammen. Pedersen har skrevet kapittel 9.

Bergen, Tromsø og Berlin, juli 2014

*Trygve Lavik, Kjersti Fjørtoft og Jørgen Pedersen*